

СТ А Н О В И Щ Е

От: *Доц. д-р Галина Симеонова Чиприянова*
СА „Д. А. Ценов“ – Свищов
Катедра „Счетоводна отчетност“
Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводство)“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност и анализ)“ в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Петко Георгиев Ганчев*
Тема на дисертационния труд: *Методологични проблеми на анализа на дълготрайните нематериални активи на предприятието*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 75/18.01.2022 г. на Зам.-ректора по научноизследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Счетоводство и анализ“, Финансово-счетоводен факултет на УНСС по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност и анализ)“* съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1039/08.05.2020 г. Обучението е осъществено в *самостоятелна* форма със срок 3 (три) години, считано от 17.03.2020 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Методологични проблеми на анализа на дълготрайните нематериални активи на предприятието“ притежава качества на **научно изследване** и **има завършен вид**. Обемът е оптимален – 165 стандартни страници, от които 3 стр. съдържание, 6 стр. въведение, 146 стр. изложение, 4 стр. заключение, 6 стр. използвана литература, 27 стр. приложения. Дисертационният труд е добре балансиран и се състои от увод, три глави и заключение. Изследването е представено чрез **добра визуализация** с използвани 2 фигури, 25 таблици и 23 схеми, позволяващи илюстрация на редица констатации, изводи и обобщения, до които е достигнал авторът, което допринася за по-лесното възприемане на материята.

Формулираната тема „Методологични проблеми на анализа на дълготрайните нематериални активи на предприятието“ е **дисертабилна**.

Рецензираната разработка е **актуална** за теорията и практиката, защото в съвременните условия дълготрайните нематериални активи (ДНА) са важен ресурс за предприятията и конкурентно предимство, като добавят стойност, респ. усъвършенстването на анализа на ДНА е с важно значение за тяхното управление.

Ясно са дефинирани целта, задачите, обекта, предмета, изследователската теза, методологията на практическото изследване, използваните научни методи.

Целта на разработката е разработването на нови показатели за идентифициране икономическата полза от дълготрайните нематериални активи, респ. изследване възможностите за оценяване на ДНА.

В хода на постигане на целта успешно са решени пет **задачи**.

За **обект** на изследването са посочени проблемите, свързани с дълготрайните нематериални активи, а за **предмет** – методиката за анализ и оценка на нематериалните активи в предприятието.

Основната теза на дисертационния труд, че е възможно усъвършенстване на методологията за анализ, чрез включване на анализа на ДНА и посредством разработване на авторови методи, модели и показатели, е **доказана**.

Изложението на дисертационната работа е подкрепено с достатъчно на брой цитирания на **литературни източници**. Приложен е списък с литература, който включва 91 заглавия на статии, книги, нормативна уредба, които са използвани коректно и целесъобразно.

Дисертационният труд е разработен **задълбочено** и **прецизно**, като материята е представена ясно с необходимата **мотивираност** и **аргументираност**.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Авторът е разпознал ключовите проблеми и демонстрира възможности за провеждане на самостоятелно изследване и интерпретация на резултатите.

Изследването разкрива същността, функциите и задачите на анализа и оценката на ДНА на предприятието. С важно значение са моделите „Кръгооборот на икономиката и НА“ и „Активен пазар на НА“, концепцията „иновации – потенциал на НА“. Съществен е изводът, че възвращаемостта на НА има стъпаловидна структура и на тази база е разработен и предложен модел, който се базира на интелектуалната собственост.

Извършено е задълбочено изследване на методологията на анализа на нематериалните активи на предприятието. Със съществено значение е разработения авторски метод RILA, базиран на показателите RILA и ROSI, които участват в методиката за анализ на ДНА. Изработена е класификация и система от показатели за анализ на ДНА. Предложена е методика за анализ на рентабилността на ДНА.

Удачно са представени приложните аспекти на анализа на нематериалните активи на съществуващо дружество „X“ АД. Сполучливо са апробирани разработените показатели за анализ на ДНА и е разкрита връзката между тях и модела Дюпон. Осъществена е връзката между основните показатели за рентабилност, изчислени на база на нематериалните активи и показателите за рентабилност, изчислени на база на приходите от продажби на нематериални активи. Специално внимание в дисертацията е отделено на връзката между RILA и ROE в предложеният подобрен модел на Дюпон. Смятам за позитивно мнението на автора, че предвид увеличаващото се значение на ДНА за предприятията, те следва да се включат самостоятелно в анализа по модела Дюпон.

Съществува логическа обосновааност на основните заключения със съдържанието по отделните части на дисертационния труд.

Разработването на дисертационния труд се основава на актуални методи и средства на научното изследване в областта на счетоводството и анализа.

В заключение може да се направи извода, че са представени и анализирани методологичните проблеми на анализа на ДНА на предприятието посредством адекватен **научен инструментариум**, като по този начин **са изпълнени** поставените задачи и е постигната основната цел на дисертационния труд. Това ми дава основание да квалифицирам постигнатите резултати, като **резултати с научен и научно-приложен характер**.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Съгласна съм с посочените научни и научно-приложни приноси. Справката от автореферата обективно отразява постиженията на докторанта с научен и научно-приложен характер, както следва:

► Усъвършенствана е методологията за анализ на ДНА на предприятието чрез включване на ДНА, респ. е разработена система от показатели за анализ на рентабилността на нематериалните активи по видове и групи.

► Предложен е метод RILA за анализ на рентабилността на ДНА, който включва 7 етапа съобразно съществуващия инструментариум за анализ на рентабилността на база активи.

► Разработен е показател ROSI за анализ на рентабилността на база приходите от продажби на нематериалните активи.

► Изведено е обосновано предложение за усъвършенстване на модела Дюпон посредством включване анализа на ДНА.

► Систематизирани са възможностите за оценяване на ДНА, респ. изследвана е връзката между метода RILA и показателя ROSI.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Положително впечатление прави списъка на публикациите, свързани с темата на дисертацията. Докторантът е представил 6 самостоятелни публикации, от които 3 научни статии и 3 научни доклада. Представените публикации включват важни части от дисертационния труд и съдържат значими резултати от проведеното научно изследване, което дава основания да се счита, че дисертацията е достатъчно апробирана.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на тема „Методологични проблеми на анализа на дълготрайните нематериални активи на предприятието“ е в достатъчен обем – 37 стр. и напълно съответства на структурата, съдържанието и изследователските резултати на дисертационния труд. Коректно са изготвени Справка за постиженията и приносните моменти в дисертационния труд, Списък на публикациите, свързани с дисертационния труд и Декларация за оригиналност.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Наред с положителните страни на дисертационния труд си позволявам да посоча и някои аспекти, подобряването на които считам, би подобрило качествата му: в отделни пасажии доминира описателен стил

вместо по-ясно извеждане на авторовото мнение и критичен поглед върху проблематиката. Представената бележка не намалява достойнствата на дисертационния труд. **Считам, че дисертационният труд обогатява наличното знание и съдържа значими идеи и резултати.**

На защитата авторът да се аргументира относно това има ли кадровото осигуряване в предприятията необходимите познания за прилагане на усъвършенстваната методология на анализа на ДА (респ. анализа на ДНА) или е целесъобразно допълнително обучение.

8. Заключение

Дисертационният труд на тема: „Методологични проблеми на анализа на дълготрайните нематериални активи на предприятието“ представлява актуално и задълбочено изследване с ясно открити научни достойнства и приноси. Въз основа на направената количествена и качествена оценка на разработката, изразявам **положително становище и подкрепям присъждането** на образователна и научна степен „доктор“ на Петко Георгиев Ганчев в професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност и анализ)“.

22.02.2022 г., гр. Свищов

Подпис:

OPINION

By: *Assoc. prof. Galina Simeonova Chiprianova, PhD*
D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov
Department of Accounting
Scientific field – Accounting, control and analysis of the economic activity (Accounting)

Regarding: dissertation thesis for awarding the educational and scientific degree of **doctor** in the scientific field of *Accounting, control and analysis of the economic activity (Accounting and analysis) at the UNWE.*

Thesis author: *Petko Georgiev Ganchev*
Thesis title: *Methodological Aspects of the Analysis of the Long-term Intangible Assets of the Enterprise*

Grounds for presenting the opinion: member of the scientific jury of the defense of the dissertation thesis in accordance with Order № 75/18 January 2022 of the Vice Rector of Research Activity and International Cooperation at the UNWE.

1. Information about the doctoral candidate

The doctoral candidate has received training in the doctoral program at the *department of Accounting and Analysis, the faculty of Finance and Accounting* at the UNWE in the professional field 3.8. *Economics, scientific field Accounting, control and analysis of the economic activity (Accounting and analysis)* in accordance with Order № 1039/8 May 2020 by the Rector of UNWE. The training was carried out in an *individual* form for a period of 3 (three) years, beginning on 17 March 2020.

2. General description of the presented dissertation thesis

The dissertation thesis with a title *Methodological Aspects of the Analysis of the Long-term Intangible Assets of the Enterprise* has all the qualities of a **research study** and is **complete**. The size is optimal – 165 standard pages of which 3 pages – table of contents; introduction; 146 pages – argument; 4 pages – conclusion; 6 pages – works cited list; 27 pages – appendixes. The dissertation thesis is well-balanced and contains an introduction, three chapters and a conclusion. The research is presented with a good visualization; it uses 2 figures, 25 tables and 23 diagrams allowing the illustration of various statements, conclusions and summaries which the author has reached; they contribute to the easier assimilation of the matter.

The formulated topic *Methodological Aspects of the Analysis of the Long-term Intangible Assets of the Enterprise* is dissertable.

The reviewed thesis is **relevant** to the theory and practice because in the contemporary conditions, the long-term intangible assets (LTIA) are an important resource for enterprises and a competitive advantage which adds value, respectively, the improvement of the analysis of LTIA is significant for their management.

The thesis clearly defines the objective, tasks, object, subject, research thesis, methodology of the practical research, used research methods.

The objective of the thesis is the development of new indicators for identifying the economic benefit of long-term intangible assets, respectively, studying the possibilities for assessment of LTIA.

To achieve the objective, the author has completed five **tasks**.

The **object** of the research is the problems of long-term intangible assets, while the **subject** is the methodology for analysis and assessment of the long-term intangible assets of the enterprise.

The main thesis of the dissertation thesis that it is possible to improve the methodology of analysis by including the analysis of the LTIA and through the development of some author's methods and indicators is **proven**.

The argument of the dissertation thesis is supported by a sufficient number of citations of **literary sources**. There is a works cited list which includes 91 titles of articles, books, normative bases and is used correctly and purposefully.

The dissertation thesis is developed **insightfully** and **precisely**, the matter is presented clearly with the necessary **motivation** and **argumentation**.

3. Assessment of the research and scientifically applied results

The author has identified the key problems and demonstrates capacity for carrying out independent research and interpretation of the results.

The research reveals the essence, functions and tasks for the analysis and assessment of the LTIA of the enterprise. It is important to note the models of “Cycle of the Economy and IA” and “Active Market of IA”, the concept of “Innovations – capacity of IA”. It is essentially concluded that the return of the IA has a stepped structure and on this basis the author has developed and proposed a model based on intellectual property.

The author has carried out a deep analysis of the methodology of the intangible assets of the enterprise. Essentially, the author has developed a model RILA based on the indicators RILA and ROSI which take part in the methodology for the analysis of the LTIA. The thesis lists a classification and a system of indicators for the analysis of LTIA. The author proposes a methodology for the analysis of the return of LTIA.

There is an appropriate representation of the applied aspects of the analysis of intangible assets of an existing enterprise – X AD. The author has successfully tested the developed indicators for the analysis of LTIA and has pointed out the relationship between them and the model of DuPont. The author has made a connection among the major return indicators calculated on the basis of intangible assets and return indicators calculated on the basis of the income from the sales of intangible assets. The dissertation pays special attention to the relationship between RILA and ROE in the proposed improved model of DuPont. I admire the author’s positive thinking that bearing in mind the increasing significance of LTIA for enterprises they should be included separately in the analysis based on DuPont’s model.

There is logical connection of the main conclusions with the contents of the separate parts of the dissertation thesis.

The development of the dissertation thesis is based on relevant methods and devices of the research in the field of accounting and analysis.

In conclusion, we may say that the author has presented and analyzed the methodological problems of the analysis of LTIA of the enterprise through the appropriate **research tools**, thus **completing** the tasks and the objective of the dissertation thesis. This gives me the ground to qualify the achieved results as results of scientific and **scientific and applied character**.

4. Assessment of the scientific and applied contributions

I agree with the listed scientific and applied contributions. The reference to the abstract objectively reflects the doctoral candidate’s achievement with scientific and applied character as follows:

► The author has improved the methodology for the analysis of LTA of the enterprise by including LTIA, respectively, he has developed a system of indicators for the analysis of the return of intangible assets by types and groups.

► The author has proposed a RILA method for the analysis of the return of LTIA, which includes 7 stages based on the existing tools for the analysis of return on the basis of assets.

► The author has developed a ROSI indicator for the analysis of the return on the basis of income from sales of the intangible assets.

► The author has drawn a grounded conclusion for the improvement of the DuPont's model by including the analysis of LTIA.

► The author has systematized the possibilities for the assessment of LTIA, respectively, he has researched the relationship between the RILA method and the ROSI indicator.

5. Assessment of the publications on the dissertation topic

The list of publications on the dissertation topic makes a positive impression. The doctoral candidate has presented 6 individual publications of which 3 are articles and 3 are research papers. The presented publications include important parts of the dissertation thesis and contain significant results of the performed research which gives me the ground to claim that the dissertation is adequately tested.

6. Assessment of the abstract

The abstract on the topic *Methodological Aspects of the Analysis of the Long-term Intangible Assets of the Enterprise* is of sufficient size – 37 pages and completely matches the structure, content and research results of the dissertation thesis. The abstract correctly reveals the Reference of achievements and contributions in the dissertation thesis, the list of publications on the dissertation topic and the Declaration of originality.

7. Critical notes, recommendations and questions

Along with the positive impression of the dissertation thesis, I take the liberty of pointing out several aspects whose improvement, in my opinion, will improve its quality: some passages are dominated by a rather descriptive style instead of a clearer statement of the author's opinion and a critical view on the discussed problems. This note does not belittle the quality of the dissertation thesis. **I am convinced that the dissertation thesis enriches the existing knowledge and contains significant ideas and results.**

At the dissertation defense, the author could provide arguments whether the employees in the enterprises have the necessary knowledge to apply the improved methodology for the analysis of LA (respectively, the analysis of LTIA) or additional training would be required.

8. Conclusion

The dissertation thesis entitled *Methodological Aspects of the Analysis of the Long-term Intangible Assets of the Enterprise* presents a relevant and insightful research study with clearly defined scientific values and contributions. Based on the presented quantitative and qualitative assessment of the thesis, I express a **positive opinion** and **support the awarding** of the educational and scientific degree of Doctor to Petko Georgiev Ganchev in the professional field 3.8. Economics, scientific field Accounting, control and analysis of the economic activity (Accounting and analysis).

22 February 2022, Svishtov

Signature: